

Ольга Богданівна МНИХ

доктор економічних наук,
професор,
Національний університет «Львівська політехніка»

Богдан Дмитрович ГРЕЧИН

аспірант,
Національний університет «Львівська політехніка»

СТРАТЕГІЧНА РОЛЬ ЕКОЛОГІСТИКИ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Мних, О. Б. Стратегічна роль екології в розвитку підприємства в умовах поглиблення екологічної кризи в Україні [Текст] / Ольга Богданівна Мних, Богдан Дмитрович Гречин // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. – Том 23. – № 2. – С. 108-118. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Охарактеризовано сучасні вимоги до менеджменту в умовах поглиблення світової екологічної кризи і збільшення розриву в екологічних цілях розвитку та в їх ресурсному забезпеченні. Визначено особливості екологічної політики в Україні в умовах розвитку євроінтеграційних процесів. Доведено актуальність формування управлінських рішень системного характеру на різних рівнях управління економікою задля зниження негативного впливу на довкілля. Показано роль логістики у стратегічному розвитку підприємства та в досягненні його економічних, соціальних та екологічних цілей. Визначено тісні взаємозв'язки на різних рівнях управління економікою при впровадженні енергоощадних технологій у сфері постачання, виробництва і збуту, що диктує необхідність комплексного аналізу логістичних процесів в Україні. Підкреслено роль екологічної інформації та екологічних знань як особливого ресурсу в інноваційній економіці. З використанням методів регресійного аналізу побудовано тренди, які відображають динаміку нагромадження відходів від господарської діяльності підприємств та обсягів їх утилізації за 1994-2014 рр. Визначено вплив політико-правового середовища на діяльність світлотехнічних закордонних і вітчизняних підприємств. Виявлено особливості впровадження екологічного підходу у сфері логістики і нових підходів до оцінювання якості продуктового портфеля для світлотехнічних компаній. Дано змістовну характеристику екології як нової філософії бізнесу і визначено її практичну цінність у різних царинах діяльності підприємства. Побудовано регресійні моделі, які ілюструють темпи зміни показників діяльності світлотехнічного акціонерного підприємства «Іскра». Виявлено причини погіршення його фінансово-економічних показників в умовах поглиблення фінансової кризи в країні та девальвації національної валюти. Визначено фактори зовнішнього і внутрішнього характеру та їх вплив на процеси реструктуризації бізнесу світлотехнічних підприємств на засадах концепції екології. Екологія розглядається як органічна складова загальної стратегії розвитку підприємства. Побудовано загальну модель факторної взаємодії у процесі реструктуризації світлотехнічного підприємства на засадах екології.

Ключові слова: навколишнє середовище; екологічна криза; відходи; логістика; екологія; реструктуризація бізнесу.

OI'ha Bohdanivna MNYKH

Doctor of Sciences (Economics),
Professor,
Lviv Polytechnic National University

Bohdan Dmytrovych HRECHYN

PhD Student,
Lviv Polytechnic National University

STRATEGIC ROLE OF ECOLOGISTICS IN BUSINESS DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DEEPENING OF ECOLOGICAL CRISIS IN UKRAINE

Abstract

The article proposes the characteristics of modern management requirements in conditions of deepening the global environmental crisis and the growing gap between environmental development goals and their resource provision. The features of environmental policy in Ukraine in terms of European integration processes are determined. It has been proven the urgency of forming a systemic nature of management decisions at different levels of economic management for the purpose of reducing the negative environmental impact. The role of logistics in the strategic development of the company and in achievement its economic, social and environmental objectives is defined. The researches have detected close relationships at different levels of economic management in the implementation of energy-saving technologies in the sphere of supply, production and distribution, which requires the analysis of complex logistics processes in Ukraine. The role of environmental information and environmental knowledge as a special resource in the innovation economy is emphasized. With the help of regression analysis methods we have built the trends that reflect the dynamics of accumulation of waste from business enterprises and volume of their utilization for the period from 1994 till 2014. The influence of the political and legal environment on the activities of foreign and domestic lighting enterprises is determined. The features of implementation of ecological approach into logistics and new approaches to evaluation of the quality of the product portfolio for lighting companies are found out. The content characteristics of ecologistics as a new business philosophy is considered and its practical value in various areas of the company is determined. The regression models that illustrate the rate of change of lighting performance of joint stock company "Iskra" has been built. We have identified causes of the worsening of its financial and economic performance in terms of deepening of financial crisis in the country and the devaluation of the national currency. The factors of external and internal nature and their impact on the process of restructuring of lighting companies on the basis of the concept of ecologistics are determined. Ecologistics is regarded as the organic component of the overall development strategy. A model of factor interaction in the process of restructuring of lighting enterprises on the principles of ecologistics is constructed.

Keywords: *environment; environmental crisis; wastes; logistics; ecologistics; business restructuring.*

JEL classification: M31, F12

Вступ

У світовій економіці на початку 21 століття майбутні вимоги щодо сфери виробництва і логістики усе ще підвищуються, адже розширюється економічний простір споживання природних ресурсів з різними як позитивними, так і негативними довготривалими наслідками. На період після 2020 року в Україні передбачається укладення нової глобальної кліматичної угоди, покликаної прийти на зміну Кіотському протоколу з метою забезпечення стабілізації викидів парникових газів, з урахуванням національних інтересів України у цій сфері [1]. Проте механізм фінансового контролю за цільовим використанням коштів екологічних фондів є відірваним від реальної практики впровадження екологічної політики централізації та децентралізації управлінських рішень «зверху-донизу» і не є дієвим, оскільки не пронизує всі функції стимулювання і мотивації товаровиробників у сфері постачання, виробництва, інноваційного маркетингу і менеджменту тощо [2-4]. Особливої гостроти набувають екологічні логістичні проблеми, породжені як зміною маркетингової географії постачальників після розгортання військової агресії Росії проти України та умов контрактних угод, так і вимушеною реструктуризацією бізнесу внаслідок переходу на енергоощадні технології виробництва, запровадженням нових реформ енергетичних дотацій у світі і в Європі та підходів до оцінювання якості продуктового портфеля (особливо після вступу України в зону вільної торгівлі (ЗВТ)). За оприлюдненими даними Міжнародного валютного фонду, Китай, Катар і Україна отримують найбільші дотації для викопного палива від фонду (Україна витрачає 61 % свого ВВП на дотації: 49 % на вугілля і 8 % на газ) [5]. Подібні проблеми мають системний характер, тому й рішення на різних рівнях управління економікою повинні бути

адекватними і органічно вписуватися у стратегію реструктуризації економічних систем на екологічних засадах.

Мета статті

Мета роботи – розкриття сутності екологістики як нової філософії бізнесу, кількісно-якісна оцінка основних трендів для світлотехнічного підприємства ПрАТ «Іскра» з використанням регресійних моделей та визначення загальної моделі факторної взаємодії у процесі реструктуризації підприємства на засадах екологістики.

Виклад основного матеріалу дослідження

В умовах поглиблення євроінтеграційних процесів у факторній взаємодії з іншими ресурсами: виробничими, логістичними, маркетинговими і фінансовими -важливу роль відіграє інформація. У цьому контексті можна виокремити провідну роль екологічної інформації та спроможності різних ринкових агентів та суспільства генерувати, обробляти та ефективно використовувати цю інформацію, яка заснована на знаннях задля підвищення продуктивності в економіці.

Як зазначає Г.М. Кожушко, світовий обсяг викидів CO₂ оцінюється приблизно в 22·10⁹ т/рік (якщо віднести цю цифру до маси повітря земної атмосфери – 5,1·10¹⁵ т, тоді можна оцінити щорічне «збільшення» CO₂ в атмосфері, яке складає близько 4,3·10⁻⁶ % [6]. У вересні 2015 р. в Лондоні відбувся саміт, у якому взяли участь понад 400 світових лідерів від бізнесу, уряду, ЗМІ для обговорення довгострокової перспективи енергоефективності, нових технологій, фінансування і зміни політики. За оцінками спеціалістів, подвоєння продуктивності енергії дозволить країнам і підприємствам по всьому світу досягнути у два рази більше обсягів виробництва в розрахунку на одиницю використовуваної енергії. За даними Міжнародного енергетичного агентства (МЕА), завдяки підвищенню продуктивності енергії можна буде генерувати додаткові \$ 18 трильйонів у світовому ВВП за період між 2012 і 2035 роками. Тому підвищення глобальної продуктивності енергії розглядається як фактор значного скорочення викидів парникових газів і вирішення проблем зміни клімату [7].

Україна є учасником понад 20 міжнародних конвенцій та двосторонніх угод, пов'язаних з охороною довкілля, а її міжнародні зобов'язання щодо використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки впливають з положень, які вже ратифіковані або знаходяться в стадії розгляду конвенцій та угод [8].

Упродовж чверті століття розбудови незалежної держави в Україні і надалі залишаються невирішеними проблеми щодо зниження забруднення вітчизняним виробництвом довкілля, навіть не зважаючи на падіння промислового виробництва, починаючи з 1991 р. Екологічна ситуація в зоні військових конфліктів є максимально наближеною до катастрофічної [9]. Статистичні дані по Україні яскраво свідчать про обмежену економічну сферу використання безвідходних технологій і, як наслідок, нагромадження величезних за розміром відходів у виробництві, що потребують утилізації (рис.1). Побудова обох графіків (рис.1 і рис.2) для різних часових періодів (1994-2009 рр. і 2010-2014 рр.) пояснюється тим, що до 2010 р. Державним комітетом статистики відображено дані від економічної діяльності підприємств та організацій, з 2010р. – з урахуванням відходів, утворених у домогосподарствах. Як видно з рис.2, у 2014 р. було утилізовано лише 30,8 % від загального обсягу відходів, утворених у виробництві і в побутовому секторі, що актуалізує проблему впровадження прогресивних безвідходних технологій, повторного використання відходів, що знижуватиме, зокрема, навантаження на їх транспортні перевезення.

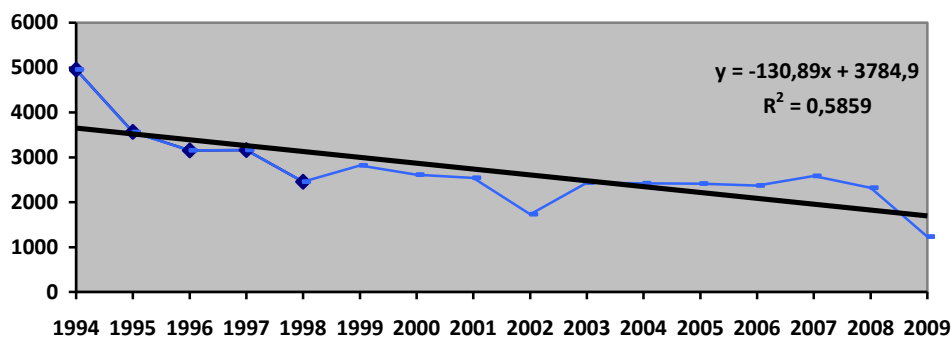

Рис.1. Тренд зміни обсягів утворених відходів від економічної діяльності підприємств та організацій в Україні за 1994-2009 рр. (у тис.т)*

*Побудовано авторами на основі джерела: [10]

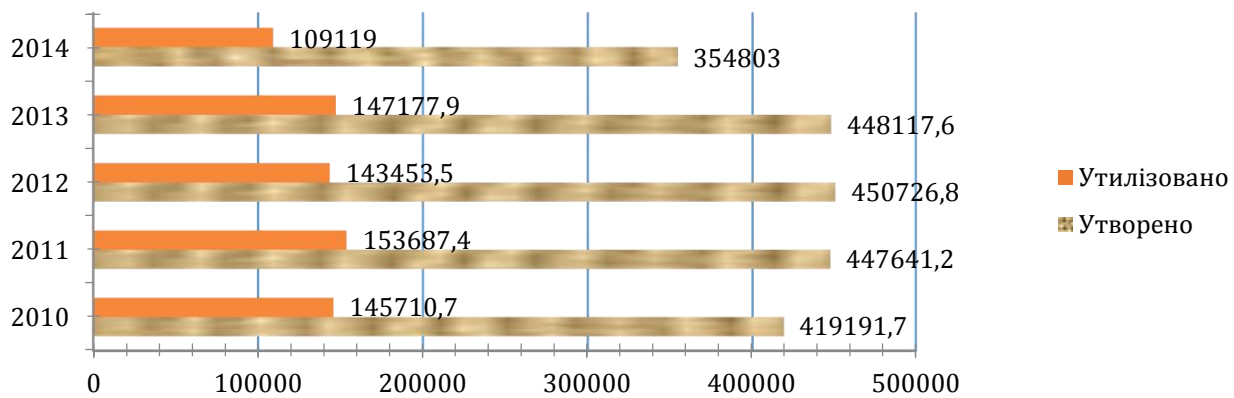

Рис. 2. Динаміка обсягів утворених відходів від економічної діяльності підприємств, організацій та побутового сектору в Україні та їх утилізації за 2010-2014 рр. (у тис.т)*

*Побудовано авторами на основі джерела: [10]

Для послаблення негативного впливу виробництва на довкілля спеціалізовані інститути виявляють основних «забруднювачів» та здійснюють контроль щодо впровадження ними комплексу екологічних заходів. Так Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області продовжує реалізацію пілотного проекту «Екологічний рейтинг підприємств – забруднювачів Львівщини» [11]. За його результатами у 2012 р. до «чорної» категорії потрапили 23 підприємства, серед яких: АТ «НПК-Галичина», ВАТ «Іскра», ВАТ «Львівська вугільна компанія», ВАТ «Шкіряне підприємство «Світанок», ДГХП «Полімінерал», ДП «Рава-Руський спиртовий завод», Добровірська ТЕС, ЗАТ «Галичина», ЗАТ «Енергія - Новий Розділ», ЗАТ «Ензим», ЛВ ГПУ «Полтавагазвидобування» та ін.

Упровадження екологічної політики за різними видами діяльності підприємств вимагає формування сучасної інформаційної бази даних. Так 30.03.16 р. в Міністерстві екології та природних ресурсів України було підписано Меморандум про співпрацю між Міністерством екології та природних ресурсів України, департаментом екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації, департаментом екології та природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації та Міжнародною благодійною організацією «Екологія-Право-Людина» щодо створення інтегрованої електронної системи екологічної інформації [12].

Інноваційна економіка передбачає постійний пошук альтернативних варіантів екологічного розвитку, який неможливий без високої концентрації інтелектуальних ресурсів, залучення професіоналів високого рівня кваліфікації з різних галузей науки для розроблення цінних для суспільства рішень у системі «постачання-виробництво-споживання», збагачення знань у сфері логістики та їх трансформації у стратегічні ресурси товаровиробників та організацій, що їх обслуговують.

В інноваційному оновленні виробництва, посиленні динаміки життєвого циклу галузі, підприємства і окремого виготовлюваного продукту важливу роль відіграють логістичні процеси, які впливають як на якість довкілля, так і життя людей, незалежно від того, чи протікають ці процеси в межах підприємства, чи мають відношення до виробництва в інших суміжних галузях і секторах економіки. Скрізь, де є потоки ресурсів - матеріально-речових, людських, інформаційних, фінансових, виникає необхідність грамотного регулювання тих потоків у просторово-часовому вимірі, організації контролю за їх інтенсивністю, частотою оновлення інформаційної бази даних на основі результатів екомоніторингу, за екологічною чистотою здійснюваних функцій та використовуваних технологій [13-15]. Активізація процесів екологічної трансформації спостерігається з початку 90-х років 20 століття. На початку 20 століття поглиблюється екологічна криза у європейському і світовому масштабах, що ставить нові виклики функціонуванню логістичних систем і змісту екологістики [16].

Екологістику ми розглядаємо як нову філософію бізнесу, яка базується на засадах ресурсощадних концепцій, впровадження яких у межах макро- і мікроекономіки, у поточному і перспективному періодах уможлиблює:

- мінімізацію шкоди довкіллю завдяки обмежувальним умовам щодо використання природних сировинних ресурсів у сфері постачання, виробництва і збуту;
- грамотний вибір векторів розвитку бізнесу (на етапі його проектування чи на етапі реструктуризації діючого підприємства) при використанні джерел біоенергетики та їх поєднанні з традиційними джерелами енергії;

-
- розвиток творчого потенціалу, стратегічного мислення менеджменту, зміцнення його компетенцій;
 - ефективну реструктуризацію підприємства на екологічних засадах та її змістовне функціональне забезпечення;
 - оптимізацію транспортних потоків для забезпечення потреб виробництва у матеріально-технічних засобах;
 - послаблення екологічної кризи завдяки обробленню відходів, їх рециклінгу;
 - зменшення витрат від «замороження» капіталу у вигляді товарно-матеріальних запасів на основі грамотно розроблених еко-орієнтованих бізнес-планів та координації дій у системі ділового партнерства;
 - активізацію інноваційної діяльності підприємства і його ділових партнерів у процесі впровадження нових екологічних стандартів з виробництва, управління якістю продукції, пакування, транспортування;
 - зміцнення конкурентних позицій бізнес-процесів завдяки своєчасному постачанню необхідної техніки та обладнання для введення в дію екологічно чистих («зелених») технологій;
 - практичне використання альтернативних джерел енергії для забезпечення необхідних функцій у сфері постачання, виробництва і збуту;
 - збагачення маркетингової інформаційної системи на основі формування екологічної інформації та екомоніторингу логістично-маркетингових мереж;
 - примноження економічного та соціального ефекту завдяки зниженню ресурсних витрат на одиницю виготовленої продукції чи послуг та підвищенню продуктивності праці в логістичному ланцюгу створення доданої вартості;
 - підвищення інвестиційної привабливості підприємства як фактора зростання його ринкової вартості.

У сукупності і взаємодії всі регульовальні заходи розвитку національних економік визначали напрямки екологічної орієнтації логістики, якісно змінили її функціональне навантаження і стратегічне значення в процесах створення вартості та суспільних цінностей. Висока енергомісткість виробництва та поглиблення світової екологічної кризи ставить підприємствам нові виклики, особливо тим, які використовують хімічні матеріали та природні ресурси у виробництві.

Спільні впровадження наукових досліджень і ефективних рішень у теорії і практиці сприяють формуванню якісно нового рівня логістики - екологістики, особливості якої розглянемо з використанням закордонної і вітчизняної практики світлотехнічного виробництва. Для прикладу, у світлотехнічному виробництві нагромаджуються відходи ливарних, механічних і штампувальних цехів, а від екологічності світлотехнічної продукції залежатимуть його подальші перспективи розвитку та зміцнення конкурентних позицій на екоринках. Світовий лідер на ринку освітлювальних приладів та обладнання німецька фірма «Osram GmbH» використовує «холодну» технологію демеркуризації відходів ламп і мінімізує негативний вплив ртуті на довкілля [17]. Зниження частки електроенергії, яка споживається на освітлення у виробничому і побутовому секторах, може забезпечити використання розрядних ламп низького та високого тиску. Тому саме на такі лампи припадає більше 80 % світлової енергії, що виробляється у світі. Той факт, що світлова віддача розрядних ламп в 4-8 разів, а строк служби в 6-15 разів вищі від аналогічних показників для ламп розжарювання, ще не є достатнім аргументом для визнання загального процесу їх виготовлення екологічно чистим, адже всі сучасні розрядні лампи, які використовуються для освітлення, вміщують невелику кількість ртуті, а відходи цих ламп є забруднювачами довкілля. Розширення сфери використання відходів світлотехнічного виробництва для цілей будівництва в компаніях «Philips», австрійської фірми «Luke Robert» та «Osram» супроводжувалося застосуванням прогресивного обладнання (зокрема, для оброблення склобою в «Osram» - «MRT System AB»). Пізні світлотехнічні проекти, зокрема «City People Light», залучають професіоналів у сфері освітлення з усього світу, підтримуючи креативні ідеї й досліджуючи взаємозв'язки між містом, людьми й освітленням [18]. В Україні, на жаль, не знайшлося прикладу позитивного проекту у сфері енергетики, профінансованого Європейським інвестиційним банком [19], що ставить під сумнів високу якість відбору ним об'єктів інвестування.

Вивчення закордонного і вітчизняного досвіду впровадження екологічних заходів дає підстави узагальнити, що впровадження екологічної концепції у сфері виробництва і логістики стає поштовхом для: розширення соціально-економічного простору взаємодії внутрішніх і зовнішніх ефектів; зміни продуктового портфеля для освоєння нових екоринків; розширення відносин виробника з іншими виробниками (відносини типу «B2B») в суміжних галузях економіки; розвитку капіталізаційних процесів на підприємствах завдяки формуванню довгострокових джерел вартості та підвищенню інвестиційної привабливості екофірм; формування системи відносин «виробництво-споживач» для подолання потенційного опору громадськості до інновацій; розроблення інноваційних рішень у системі корпоративного менеджменту для уникнення конфлікту інтересів різних співвласників акціонерного

капіталу (інноваційні екопроекти мають вищі ризики, що впливає на генерування чистих грошових потоків і ставку їх дисконтування) - рис. 3.

Світлотехнічним підприємствам України необхідно знаходити компромісні рішення в системі координат «економічна ефективність- екологічність- суспільна цінність», а їх реалізація тією чи іншою мірою зачіпатиме всі сфери життєдіяльності суспільства.

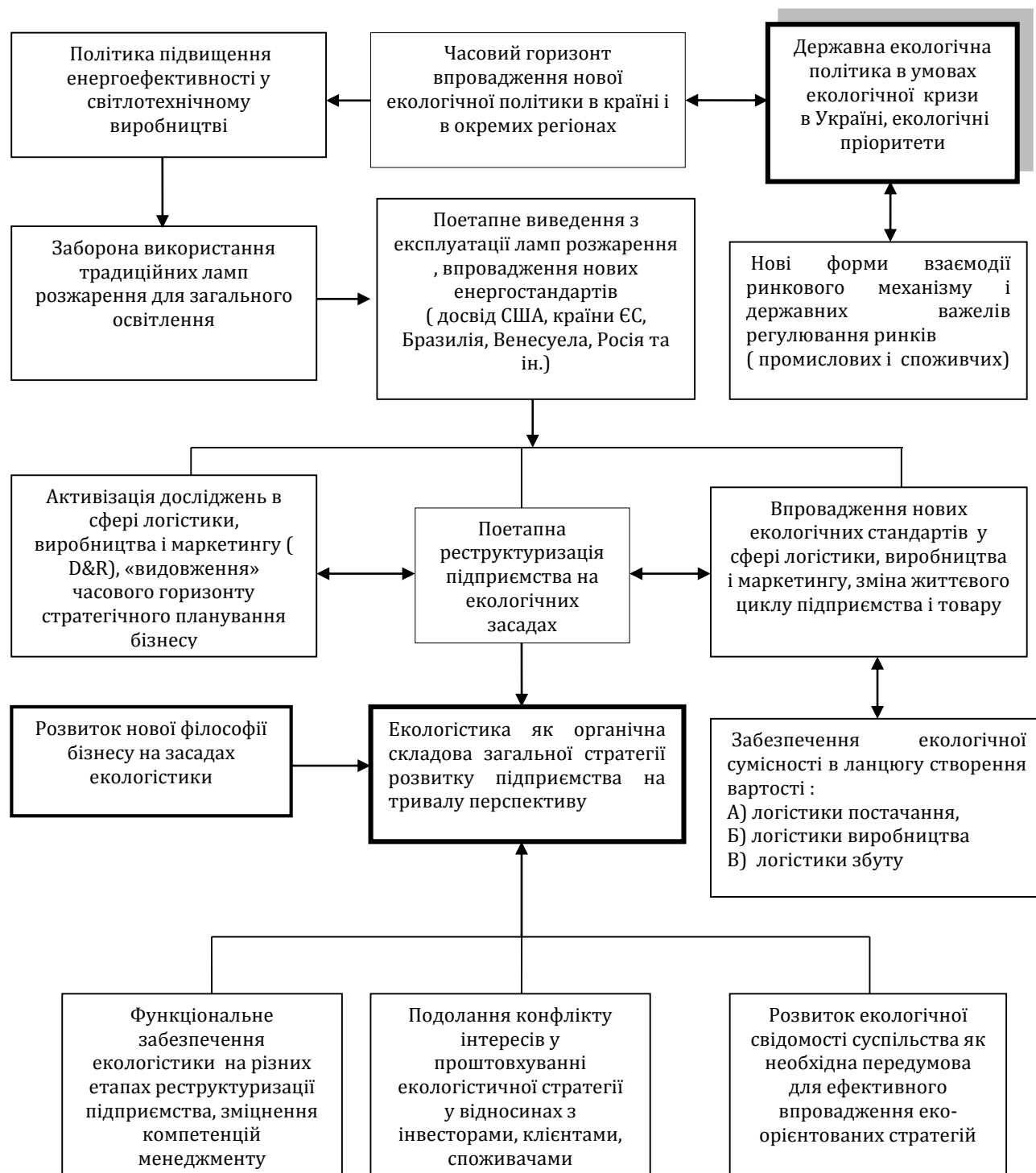

Рис. 3. Загальна модель взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів та її вплив на перспективи розвитку екологістики у світлотехнічному виробництві*

**Побудовано авторами*

Проілюструємо це на прикладі ПрАТ «Іскра», яке було засноване 1972 р. та реорганізоване в 1993р. у відкрите акціонерне товариство, станом на 31.12.2014 р. частки державного майна у статутному капіталі

підприємства немає. У 1999р. внаслідок реструктуризації вдалося врятувати його від фінансового краху, а в 2002 р. воно входило до десятки найпотужніших електротехнічних підприємств Європи і займало провідне місце у своїй галузі за високими темпами розвитку. У 2003р. ВАТ «Іскра» презентувало енергозберігальну продукцію - компактні люмінесцентні лампи під новою торговою маркою «Volta», його експорт охоплював 33 країни світу, а експортний потенціал складав 50 % виготовленої продукції, чому сприяли: система управління якістю ДСТУ ISO 9001-2001, сертифікати відповідності CE і TUV CS на лампи загального призначення та сертифікат CE і TUV GS відповідності EMC на компактні люмінесцентні лампи торгової марки «Volta» [20]. Результатом упровадження нових технологій у 2007-2012 рр., зокрема введення в експлуатацію другої енергоефективної печі і лінії по переробці відходів, є те, що понад 30 % усіх цоколів, які виготовляють і Європі, - це вироби з чорного скла ПрАТ «Іскра». Географія внутрішніх та міжнародних перевезень щорічно розширюється залежно від можливостей автопарку.

Основними видами продукції ПАТ «Іскра», крім газорозрядних ламп і ламп спеціального призначення, і надалі залишається виробництво ламп розжарювання, хоча в Європі, США, Бразилії та в інших країнах давно введена заборона на виробництво таких ламп (у Росії - з 2011р.) [21], а в Україні лише розроблено законопроект, що припускає виведення з обігу до 2017 року звичних лампочок розжарювання і заміни їх на енергозберігальні [22]. Тому відтягування часу щодо заборони лампочок розжарювання в нашій країні «працює», на перший погляд, на благо товаровиробникам, зменшуючи їх планові капітальні та операційні витрати на реструктуризацію бізнесу, проте, з погляду більш тривалої перспективи, формує їх пасивну позицію щодо технологічного оновлення виробництва і зміцнення конкурентних позицій на європейських і світових ринках.

Далеко не завжди темпи впровадження екологічних стандартів і витрати на просування продукції залежать від масштабу її виробництва. Як видно з рис.4, лінійний тренд зміни чистого доходу ПрАТ «Іскра» не корелює із параболічною зміною витрат на збут за цей же період - 2009-2014 рр. (рис.5), що пояснюється широкою маркетинговою географією збуту (експорт охоплює близько 30 країн світу) і зростанням у них не лише маркетингових витрат на рекламу та дослідження ринку, але й частки логістичних витрат: на пакувальні матеріали, ремонт тари, транспортування і страхування товарів, транспортно-експедиційні та інші послуги тощо.

Якщо питома вага витрат на збут у сукупному чистому доході в 2009 р. складала лише 2,8 %, то в 2014 р.- 9,5 %. Така геометрично зростаюча тенденція збільшення витрат на збут повинна бути виправданою у контексті екологістики, а саме - продажу і просування екологічно чистої продукції, використання екологічних пакувальних матеріалів, екологічних транспортних засобів для виходу на закордонні ринки, збільшення частки продукції, виготовленої із вторинної сировини і з використанням енергоощадних технологій тощо (рис.4).

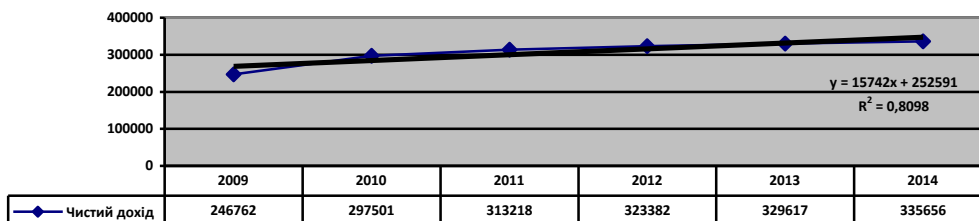

Рис. 4. Тренд, який відображає динаміку чистого доходу у ПрАТ «Іскра» за 2009-2014 рр. (у тис. грн)*

*Побудовано авторами на основі даних[23]

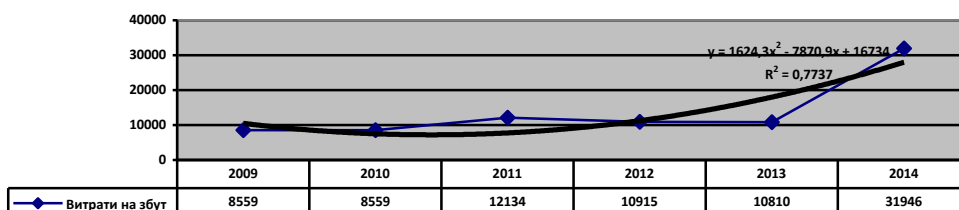

Рис. 5. Нелінійний тренд зміни витрат на збут у ПрАТ «Іскра» за 2009-2014 рр. (у тис. грн)*

*Побудовано авторами на основі даних [23].

Для досліджуваного періоду 2009-2014 рр. отримано такі розрахункові показники: індекс середнього геометричного зваженого для матеріальних витрат складає 1,0518; а для чистого доходу - рівний 1,0636. Це свідчить про випереджальні темпи зростання чистого доходу порівняно із вартістю матеріальних витрат (рис.6). Це є частковим виявом позитивного ефекту від упровадження раніше освоєних у ПрАТ «Іскра» енергоощадних технологій.

Проте зростання чистого доходу не могло забезпечити позитивних результатів операційної діяльності, про що свідчать емпіричні дані на діаграмі 7.

Різке зростання інших операційних витрат у 2014 р., до складу яких, зокрема, входять втрати від зміни курсу валюти та від безнадійної дебіторської заборгованості, стало вагомою причиною погіршення фінансової ситуації у ПрАТ «Іскра» (рис. 8).

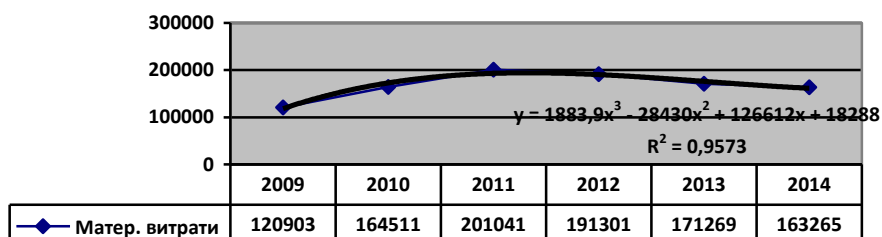

Рис. 6. Нелінійний тренд зміни матеріальних витрат у ПрАТ «Іскра» за 2009-2014 рр. (у тис. грн)

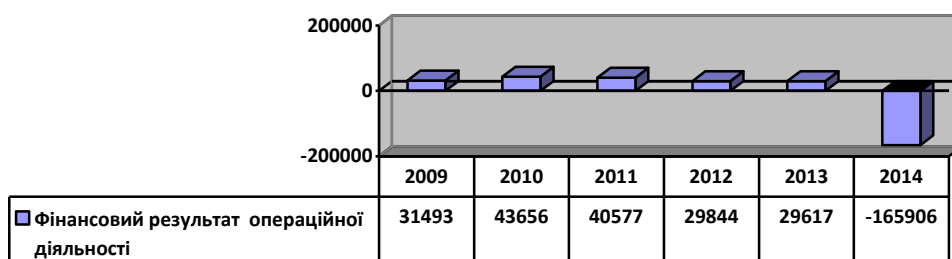

Рис. 7. Динаміка результатів операційної діяльності у ПрАТ «Іскра» за 2009-2014 рр. (у тис. грн)*

*Побудовано авторами на основі даних[23]

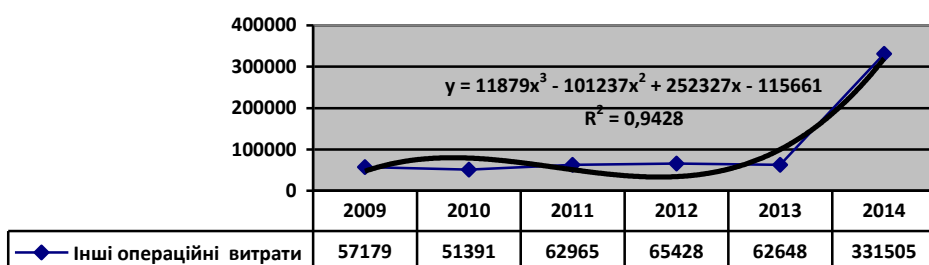

Рис. 8. Динаміка результатів операційної діяльності у ПрАТ «Іскра» за 2009-2014 рр. (у тис.грн)*

*Побудовано авторами на основі даних[23]

Навіть диверсифікація видів діяльності за 2014-2015 рр. не могла компенсувати погіршення результатів операційної діяльності (крім виготовлення спеціалізованої продукції, підприємством було отримано ліцензії на продаж алкогольних та тютюнових виробів). Інша причина такої ситуації має, на нашу думку, політичний характер - здійснювалася активна підготовка цього приватного підприємства до публічно оголошеної приватизації у 2016 р. [24] з метою зміни власника з невизначеними перспективами впровадження екологічного підходу.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Основна функція екологістики орієнтована на мінімізацію втрати продуктивного капіталу і в процесі суспільного відтворення капіталу. З часом з'являється цілий ланцюг інших видів діяльності, які в

сукупності і взаємодії призводять до появи нових джерел створення вартості на різних етапах реструктуризації бізнесу. Екологістика розмиває межі макро-і мікроекономіки, і її необхідно розглядати як органічну складову загальної стратегії розвитку господарюючих структур, упровадження якої неможливе без ефективної взаємодії приватного і державного капіталу, високої якості інституційного середовища, прозорості екологічної інформації для суспільства. Важливою у плануванні екологістики є оцінка перспектив створення доданої вартості в системі «постачання-виробництво-збут» з використанням методик поєднання фінансових та нефінансових показників для оцінки якості екоорієнтованих логістичних структур.

Список літератури

1. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки [Електронний ресурс] : закон України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/ns_rik/ns_u/utvut_u2014.html.
2. Белякова, О. В. Екологічні інновації – шлях розвитку ринку екологічно чистих товарів [Електронний ресурс] / О. В. Белякова. – Режим доступу: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_4_2_268_272.pdf.
3. Прокопенко, О. В. Екологізація інноваційної діяльності: мотиваційний підхід / О. В. Прокопенко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2008. – С. 33.
4. Кабмін просить НАБУ розслідувати вигреш тендера на 480 млн грн "кіотських грошей" фіктивною фірмою [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.interfax.com.ua/news/general/318768.html>.
5. Європа заборонить енергоощадні лампочки? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teplodarets.com.ua/uk/new/ievgora-zaboronit-energooshchadni-lampochki>.
6. Кожушко, Г. М. Проблеми ртутного забруднення навколишнього середовища відходами розрядних ламп/ Г. М. Кожушко, Л. В. Дугніст, С. Г. Кислиця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/svitteh_2013_1_7.pdf.
7. Powering global growth: transformation in energy productivity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://b4esummit.com/b4e-climate-summit-2015/9-10 September 2015>.
8. Міжнародне екологічне право [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekologia.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=section&id=5&Itemid.
9. Щоб досягти екологічного балансу, потрібна взаємодія всіх органів влади... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/254214>.
10. Статистична інформація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua.
11. Держуправління на Львівщині провело екологічний рейтинг підприємств-забруднювачів області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/content/article/10443>.
12. Підписано Меморандум щодо створення інтегрованої електронної системи екологічної інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekologia.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2230&Itemid=87.
13. Мних, О. Б. Екологістична концепція : передумови виникнення та перспективи її впровадження / О. Б. Мних, Б. Д. Гречин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16838/1/174-Mnykh-282-283.pdf>.
14. Мних, О. Б. / Дослідження проблем розвитку екологічно-орієнтованої економіки (на прикладі промислових підприємств Львівської області) / О. Б. Мних, Ю. Р. Сокіл // Вісник «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку» Вид-во : НУ «Львівська політехніка», 2014. – №790. – С. 97-107.
15. Мних, О. Б. Зміна парадигми управління капіталізаційними процесами : роль інноваційних екологічних рішень у логістико-маркетингових стратегіях формування вартості / О. Б. Мних // Актуальні проблеми економіки. – 2014. – № 6. – С. 240-246.
16. Mnykh, O. V. The detection and estimation of contradictions between logistics and ecologization processes for the ecologicistic strategy implementation at the enterprise" / O. V. Mnykh, B. D. Hrechyn / Econtechmod. an International quarterly journal – 2016. vol. 1. no. 1. – p.127–131.
17. Osram [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.osram.ru/osram_ru/trends-and-knowledge/halogen-lamps/professional-knowledge/reflector-technology/index.jsp.
18. Програма Місто. Люди. Світло. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lighting.philips.ua/education/city-people-light.html>.
19. Карта позитивних і негативних проектів ЄІБ у сфері енергетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://necu.org.ua/karta-pozytyvnyh-i-nehatyvnyh-proektiv-eib-u-sferi-enerhetyky>.
20. 6 березня ВАТ „Іскра”, одне з провідних виробників електроламп у Європі, представило свою нову торгову марку „Volta” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.dailylviv.com/news/15088>.

21. У Європі заборонили продавати лампочки розжарювання по 60 Вт [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/business/economics/1257050-u-evropi-zaboronili-prodavati-lampochki-rozzharyuvannya-po-60-vt>.
22. В Україні заборонять лампочки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vremya.eu/stati/obshchestvo/v-ukra-n-zaboronjat-lampochki.html>.
23. База даних [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.smida.gov.ua.
24. Цього року приватизують Львівську вугільну компанію та завод "Іскра" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://varianty.lviv.ua/32977-tsoho-roku-pryvatzuyut-lvivsku-vuhilnu-kompaniiu-ta-zavod-iskra>.

References

1. *Pro Zahal'noderzhavnu prohramu formuvannya natsional'noyi ekolohichnoyi merezhi Ukrayiny na 2000-2015 roky: zakon Ukrayiny.* (2014). Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/ns_rik/ns_u/utvut_u2014.html.
2. Byelyakova, O. V. (2011). *Ekolohichni innovatsiyi – shlyakh rozvytku rynku ekolohichno chystykh tovariv.* Retrieved from: http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mmi2011_4_2_268_272.pdf.
3. Prokopenko, O. V. (2008). *Ekolohizatsiya innovatsiynoi diyal'nosti: motyvatsiynyy pidkhd.* Sumy : Universytet-s'ka knyha.
4. *Kabmin prosyt' NABU rozsliduvaty vyhrash tendera na 480 mln hrn "kiot-s'kykh hroshey" fiktyvnoyu firmoyu.* (n.d.). Retrieved from: <http://ua.interfax.com.ua/news/general/318768.html>.
5. *Yevropa zaboronyt' enerhooshchadni lampochky?* (n.d.). Retrieved from: <http://teplodarets.com.ua/uk/new/ievropa-zaboronit-energooshchadni-lampochki>.
6. Kozhushko, H. M., Duhnist, L. V., Kyslytsya, S. H. (2013). *Problemy rtutnoho zabrudnennya navkolysn'oho seredovyshcha vidkhodamy rozryadnykh lamp.* Retrieved from: file:///C:/Users/User/Downloads/svitteh_2013_1_7.pdf.
7. *Powering global growth: transformation in energy productivity.* (2015). Retrieved from: <http://b4esummit.com/b4e-climate-summit-2015/> 9–10 September 2015.
8. *Mizhnarodne ekolohichne pravo.* (n.d.). Retrieved from: http://www.ekologia.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=section&id=5&Itemid.
9. *Shchob dosyahty ekolohichnoho balansu, potribna vzayemodiya vsikh orhaniv vlady...* (n.d.). Retrieved from: <http://www.golos.com.ua/article/254214>.
10. *Statystychna informatsiya.* Retrieved from: ukrstat.gov.ua.
11. *Derzhupravlinnya na L'vivshchyni provelo ekolohichnyy reytynh pidpryyemstv-zabrudnyuvachiv oblasti.* (n.d.). Retrieved from: <http://www.menr.gov.ua/content/article/10443>.
12. *Pidpysano Memorandum shchodo stvorennya intehrovanoyi elektronnoyi systemy ekolohichnoyi informatsiyi.* (n.d.). Retrieved from: http://www.ekologia.lviv.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2230&Itemid.
13. Mnykh, O. B., Hrechyn, B. D. (n.d.). *Ekolohistychna kontseptsiya : peredumovy vynyknennya ta perspektyvy yiyi vprovadzheniya.* Retrieved from: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16838/1/174-Mnykh-282-283.pdf>.
14. Mnykh, O. B., Sokil, Yu. R. (2014). *Doslidzhennya problem rozvytku ekolohichno-oriyentovanoyi ekonomiky (na prykladi promyslovykh pidpryyemstv L'vivs'koyi oblasti).* *Visnyk «Menedzhment ta pidpryyemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku»,* 790, 97-107.
15. Mnykh, O. B. (2014). *Zmina paradyhmy upravlinnya kapitalizatsiynymy protsesamy : rol' innovatsiynykh ekolohichnykh rishen' u lohistyko-marketynhovykh stratehiyakh formuvannya vartosti.* *Aktual'ni problemy ekonomiky,* 6, 240-246.
16. Mnykh, O. B., Hrechyn, B. D. (2016). *The detection and estimation of contradictions between logistics and ecologization processes for the ecologicistic strategy implementation at the enterprise.* *Econtechmod,* 1(1), 127-131.
17. *Osram.* (n.d.). Retrieved from: http://www.osram.ru/osram_ru/trends-and-knowledge/halogen-lamps/professional-knowledge/reflector-technology/index.jsp.
18. *Prohrama Misto. Lyudy. Svitlo.* (n.d.). Retrieved from: <http://www.lighting.philips.ua/education/city-people-light.html>.
19. *Karta pozytyvnykh i nehatyvnykh proektiv YEIB u sferi enerhetyky.* (n.d.). Retrieved from: <http://necu.org.ua/karta-pozytyvnyh-i-nehativnyh-proektiv-eib-u-sferi-enerhetyky>.
20. *6 bereznya VAT „Iskra”, odne z providnykh vyrobnykiv elektrolamp u Yevropi, predstavlyo svoyu novu torhovu marku „Volta”.* (n.d.). Retrieved from: <http://old.dailylviv.com/news/15088>.

-
21. *U Yevropi zaboronyly prodavaty lampochky rozzharyuvannya po 60 Vt.* (n.d.). Retrieved from: <http://ua.korrespondent.net/business/economics/1257050-u-evropi-zaboronili-prodavati-lampochki-rozzharyuvannya-po-60-vt>.
 22. *V Ukrayini zaboronyat' lampochky.* (n.d.). Retrieved from: <http://vremya.eu/stati/obschestvo/v-ukra-n-zaboronjat-lampochki.html>.
 23. *Baza danykh.* (2016). Retrieved from: www.smida.gov.ua.
 24. *Ts'oho roku pryvatyzuyut' L'vivs'ku vuhil'nu kompaniyu ta zavod "Iskra".* (n.d.). Retrieved from: <http://varianty.lviv.ua/32977-tsoho-roku-pryvatyzuiut-lvivsku-vuhilnu-kompaniiu-ta-zavod-iskra>.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2016 р.